

8/9 1952

Utrikespolitisk realitet

För många svenskar har det ryska spioneriet, de ryska nedskjutningarna och kanske framför allt de hänsynslöst fräcka och lögnaktiga ryska svaren på de svenska protesterna i dessa frågor framkallat ett självständigt och realistiskt bedömande av vårt läge. De har fått klart för sig tomheten i utrikesledningens år efter år upprepade förklaringar om att vi blir bättre behandlade på grund av vår neutralism, att vi inte löper samma risker som om vi vore anslutna till demokratiernas försvarsgemenskap. De har insett att vi inte kan räkna på någon hänsyn, att vi blir kallade krigshetsare och Amerikaköpta hur Undéns troskyldigt vi än uppträder. Och framför allt har de fått klart för sig att vårt läge vore hopplöst, våra protester orimliga, om vi trots allt inte trodde oss kunna räkna med den fria världens hjälp mot erövraren i öster.

Detta förhållande är en av förklaringarna till regeringens tendens att skärpa vad man kan kalla den utrikespolitiska disciplinen. Man är rädd för varje kritik, varje tveksamhet i lydaktigheten; man begär den uppstramning som alla korpraler ryter om vid mummel i leden. Detta gör det exempelvis förståeligt att hr Undén, som både av anhängare och motståndare till den förda politiken anses låt oss säga föga betydande, plötsligt framställs som en ledande och enande statsman, som det är en plikt för varje god patriot att beundra och följa.

Till någon del förklarar detta förhållande också vad som kan synas mest förbryllande i dagens läge. För en månad sedan var det ett inom alla partier framfört, av ingen motsagt krav att vi, om rättelse ej kunde vinnas av ryssarna, skulle vädja till FN. Nu påstås detta krav på regeringshåll vara ett brott mot alliansfriheten, praktiskt taget liktydigt med aktivism och krigshets. Det är, tycker man, väl starkt, väl oresonligt, väl oanständigt. Men så säger ministrarna, så skriver efter en kort tids vilshenhet den välsinnade pressen. Ja, man säger på en gång att vi inte skall vädja till FN, inte driva konflikten med Ryssland vidare och att vi skall hålla hr Undén om ryg-

gen när han så duktigt strider med ryssarna.

Gåtans lösning är dock inte svår. De till synes vetlösa resonemangen är sannolikt de bästa i den ytterligt svåra situation som regeringen genom sitt eget förvållande råkat in i. Att påbörja en stor protestaktion mot Ryssland, under allmänt ackompanjemang av krav på vädjan till FN och att sedan strax efter den sista protestens avlämnande förklara att man inte vill driva saken vidare, att ingen vädjan till FN får ske (varigenom protesten blir menings- och utsiktslös) — det är halsbrytande. Utvägen ur detta dilemma, i den mån en utväg

finns, har blivit att plötsligt mobilisera de gamla inarbetade slagorden om aktivism och krigshets. Den som kritiserar hr Undén är aktivist, den som vill gå till FN är aktivist — det blir propagandatekniken. Hela det ryska "intermezzo" — för att använda ecklesiastikministerns ord — och den oro det framkallat skall begravas i denna hets mot den växande minoritet som önskar en omläggning av vår politik.

Det är demagogi, sannolikt skicklig demagogi; i varje fall är den fri från alla skrupler. Man skall förmå folk att rösta med socialdemokraterna i tro att dessa tryggar freden — då det i verkligheten gäller att avskrivna försöken att få upprätelse av Ryssland. Man begär till och med i fosterlandskärlekens namn samling kring den med Ryssland stridande hr Undén, så att hr Undén skall få kraft att göra — ingenting.